

Miljø- og Fødevareministeriet
Departementet

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg

Den 15. juni 2020
Sagsnummer: 2020-646

./.

Vedlagt fremsendes til udvalgets orientering grundnotat om forslag til ændring af Kommissionens forordning (EF) nr. 1881/2006 for så vidt angår maksimalgrænseværdier for akrylamid i babymad (komitesag).

Forslaget forventes at komme til afstemning i den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (SCoP-AFF) den 23. juni 2020.

Forslaget vurderes at styrke beskyttelsesniveauet i Danmark.

Regeringen agter at støtte forslaget, idet man arbejder for, at grænseværdierne bliver så lave som muligt.

Med venlig hilsen

Jesper Wulff Pedersen

Den 12. juni 2020
MFVM 079

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om forslag til ændring af Kommissionens forordning (EF) nr. 1881/2006 for så vidt angår maksimalgrænseværdier for akrylamid i babymad (komitesag).

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag om fastsættelse af grænseværdier for bestemte forurenende stoffer i fødevarer (komitesag). Forslaget forventes at komme til afstemning i den Stående Komité for planter, dyr, fødevarer og foder (SCoPAFF) den 23. juni 2020. Forslaget vedrører fastsættelse af maksimalgrænseværdier for akrylamid i babymad. Akrylamid er en procesforurening, som dannes under varmebehandling som for eksempel bagning. Dannelse af akrylamid kan ikke forhindres, men valg af råvarer og tilpasning af varmebehandlingen kan reducere dannelsen af akrylamid. Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet (EFSA) har vurderet, at indtaget af akrylamid bør reduceres. Forslaget vurderes ikke at medføre nævneværdige erhvervsøkonomiske konsekvenser. En vedtagelse af forslaget vurderes at betyde et øget beskyttelsesniveau i Danmark og EU. Regeringen agter på den baggrund at støtte forslaget, idet man arbejder for, at grænseværdierne bliver så lave som muligt.

Baggrund

Kommissionen har fremsat forslag til ændring til forordning (EF) nr. 1881/2006 af 19. december 2006 om fastsættelse af grænseværdier for bestemte forurenende stoffer i fødevarer. Forslaget vedrører fastsættelse af maksimalgrænseværdier for akrylamid i babymad.

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 2(2) i Rådets forordning (EØF) nr. 315/93 af 8. februar 1993 om fællesskabsprocedurer for forurenende stoffer i levnedsmidler.

Forslaget behandles i en forskriftsprocedure med kontrol i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (SCoPAFF). Hvis der er kvalificeret flertal for forslaget, forelægger Kommissionen forslaget for Rådet og Europa-Parlamentet med henblik på legalitetskontrol, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for 3 måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen. Opnås der ikke kvalificeret flertal i Den Stående Komité, forelægger Kommissionen sagen for Rådet og

Europa-Parlamentet, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for 2 måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen.

Forslaget forventes at komme til afstemning i den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (SCoPAFF) den 23. juni 2020.

Formål og indhold

Akrylamid er en procesforurening, som dannes under varmebehandling af kulhydratholdige fødevarer ved temperaturer højere end 120 grader. Akrylamid dannes især ved stegning og ristning af kartoffelprodukter, kornprodukter og kaffe. Akrylamid findes i en bred vifte af basisfødevarer, men børn er den mest udsatte aldersgruppe på grund af deres høje indtag af fødevarer i forhold til deres kropsvægt. Akrylamid er kræftfremkaldende og Den Europæiske Fødevareautoritet (EFSA) har vurderet, at indtaget bør reduceres. Dannelsen af akrylamid er kompleks. I kornprodukter vil dannelsen af akrylamid afhænge bl.a. af korns sortens indhold af aminosyren asparagin (komponent i protein), anvendt hævemiddel, bagetid og temperatur. Dannelsen af akrylamid er eksempelvis højere i rug end i hvedeprodukter og dannelsen er generelt højere i fuldkornsprodukter.

Der er ikke fastsat grænseværdier for akrylamid i fødevarer, men blot vejledende grænseværdier. EU forordning 2017/2158 regulerer indholdet af akrylamid i fødevarer med benchmark-niveauer – en form for vejledende grænseværdier. Samtidig fastsætter forordningen krav til afbødende foranstaltninger til reduktion af forekomsten af akrylamid i fødevarer. Præambelen i forordning 2017/2158 beskriver, at efter forordningens ikrafttræden bør det overvejes at fastsætte grænseværdier for akrylamid i visse fødevarer i overensstemmelse med forordning 315/93 som supplement til de afbødende foranstaltninger og benchmarkværdierne.

Forslaget er udarbejdet på baggrund af videnskabelige vurderinger fra EFSA. Akrylamid er kræftfremkaldende og genotoksisk (påvirker arveanlæggene). Akrylamid reguleres ud fra princippet om ALARA (As Low As Reasonably Achievable), da dannelse af akrylamid i et vist omfang kan reduceres, men ikke kan undgås, og der stadig skal være plads til et varieret produktudbud for at sikre en varieret kost.

Forslaget fastsætter maksimalgrænseværdier for akrylamid i babymad. Grænseværdierne forventes at være gældende fra 1. oktober 2020.

Produkttype	Foreslået maksimalgrænseværdi (µg/kg)	Nuværende benchmark (vejledende grænseværdi) værdi (µg/kg) (forordning 2017/2158)
Kiks og tvebakker markedsført til spædbørn og småbørn	150	150
Babymad, forarbejdet kornbaseret mad til spædbørn og småbørn undtagen kiks og tvebakker	50	40

Forskellen på maksimalgrænseværdier og benchmarkværdier er, at fødevarer ikke må markedsføres, hvis en maksimalgrænseværdi er overskredet. Ved indhold højere end en benchmarkværdi må fødevarer stadig markedsføres, men der skal arbejdes på at reducere indholdet.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet vil få forelagt sagen som et led i forskriftsproceduren med kontrol med henblik på legalitetskontrol.

Nærhedsprincippet

Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet, idet der er tale om gennemførelsesbestemmelser til en allerede gældende retsakt.

Gældende dansk ret

Grænseværdier for bestemte forurenende stoffer i fødevarer reguleres af Kommissionens forordning (EF) nr. 1881/2006 af 19. december 2006 om fastsættelse af grænseværdier for bestemte forurenende stoffer i fødevarer. Ændringen vil være direkte gældende i Danmark.

Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser.

Forslaget har heller ingen væsentlige statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller for EU's budget. Forslaget skønnes heller ikke at have væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser. Forslaget vurderes ikke at medføre nævneværdige erhvervsøkonomiske konsekvenser.

DTU Fødevarerinstitutionen har udtalt, at risikoen for akrylamid relaterer til den samlede livstidseksponering. De regulerede produkter indtages kun i et begrænset tidsrum i en persons liv, idet der er tale om fødevarer til spædbørn, og bidrager således kun i begrænset omfang til livstidsindtaget. Regulering af fødevarer, der indtages hele livet igennem, vurderes at have større betydning for nedbringelse af kræfttrisikoen, end regulering af spæd- og småbørns mad, selv om de anerkender vigtigheden af at sikre nye borgere mod DNA skader i en tidlig alder, da herfra afledte mutationer vil have god tid til at udvikle sig til kræft senere i livet. Grænseværdierne vil være af størst gavn for de forbrugere, der måtte have en høj mærkeloyalitet til et produkt med et højt indhold af akrylamid.

Forslaget skønnes at have en positiv virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark, idet indholdet af akrylamid i babymad med forslaget vil blive reguleret med maksimalgrænseværdier i stedet for vejledende benchmark-niveauer.

Høring

Forslaget har været i høring på høringsportalen. Der er indkommet følgende høringssvar:

Dansk Industri finder overordnet set, at det nuværende system med benchmarkværdier er bedre end maksimalgrænseværdier, da man derved bliver ved med at reducere indholdet mest muligt i takt med udviklingen, og hvad der dermed er praktisk muligt. Dansk Industri er dog klar over, at Kommissionen ved vedtagelse af forordning 2017/2158 har lovet at overveje at fastsætte maksimal grænseværdier i visse fødevarer.

I forslaget er der to grænseværdier – i lighed med de to benchmarkværdier – på henholdsvis 150 µg/kg for kiks og tvebakker og 50 µg/kg for forarbejdede fødevarer baseret på cerealier til spædbørn og småbørn. Da kiks er en oversættelse af biscuits forventer Dansk Industri, at produkter som småkager og

riskager/kiks også er omfattet af denne gruppe. Endvidere har de ønske om, at lignende produkter som barer og puffedede/ekstruderede snacks henhører til samme gruppe. Disse produkter vil ellers forsvinde fra markederne, da de slet ikke kan overholde den lave grænseværdi.

Grænseværdien på 150 µg/kg for kiks (biscuits) er en reel udfordring, som pt. er meget svær at nå, og Dansk Industri ønsker derfor denne grænseværdi hævet til 200µg/kg. Grænseværdien er især et problem for økologiske produkter. Den eneste reelle mulighed for at reducere akrylamidindholdet tilstrækkeligt er at tilsætte enzymet asparaginase. Men på nuværende tidspunkt kan man ikke anvende asparaginase til reduktion af akrylamid i økologiske produkter - inklusiv babymad, da der kun eksisterer asparaginase produceret ved genmodificering. Dansk Industri foreslår derfor, at det tillades at anvende asparaginase fra genmodificerede mikroorganismer til økologiske produkter, som derved vil betyde et lavere akrylamidindhold i disse produkter.

Fødevarestyrelsen bemærker hertil, at den europæiske brancheorganisation for babymad SNE (Specialised Nutrition Europe) accepterer de foreslåede grænseværdier. SNE har i marts 2019 kommenteret til Kommissionen, at data fra 2018 har vist gode fremskridt i forhold til de foreslåede grænseværdier. SNE mener, at de foreslåede grænseværdier er udfordrende, men at de vil kunne overholdes. SNE anmodede dog om en passende overgangsperiode for ikrafttrædelse, hvilket i praksis er imødekommet, da forslaget er blevet forsinket. Endvidere bemærker Fødevarestyrelsen, at de foreslåede grænseværdier kun vil gælde for produkter der markedsføres til spædbørn og småbørn og vil derfor ikke omfatte hele produktionen af småkager, riskager og kiks.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Man er fra dansk side ikke bekendt med offentlige tilkendegivelser om forslaget i andre medlemsstater.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Forslaget betyder en bedre risikohåndtering af akrylamid i babymad, da der på nuværende tidspunkt kun er vejledende værdier i form af benchmark-værdier. Regeringen agter på den baggrund at støtte forslaget, idet man arbejder for, at grænseværdierne bliver så lave som muligt.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.